

Кримінально-правова роль мотиву злочину є однією з найважливіших і найвпливовіших. Проте, не варто плутати мотив, як внутрішню спонуку до вчинення злочину із причинами вчинення злочину та приводами до вчинення злочину.

Отже, конкретна життєва ситуація може містити привід, що безпосередньо викликає в особи рішучість вчинити злочин. Виникнення злочинних дій стає показником того, за яких зовнішніх обставин конкретна особа здатна вчинити злочин.

Привід до вчинення злочину – це обставини, які в конкретній життєвій ситуації стали поштовхом для вчинення особою суспільно небезпечного діяння.

Вплив конкретної життєвої ситуації на формування приводу до вчинення злочину залежить від суб'єктивного сприйняття особою ситуації, проте не виключається вплив об'єктивних факторів.

Об'єктивний зміст, значення ситуації завжди співвідноситься з її особистісним значенням для особи. Об'єктивна своєрідність ситуації та її суб'єктивний сенс можуть збігатися або різко розходитися.

1. Ярмиш Н.М. *Теоретичні проблеми причинно-наслідкового зв'язку в кримінальному праві (філософсько-правовий аналіз): Автореф. дис. д-ра. юрид. наук: 12.00.08. Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. Х., 2003. 40 с*
2. *Боротьба мотивов в преступном поведении/ В. Н. Кудрявцев. М.: Норма, 2007. 128 с.*
3. *ЕсбергенАлауханов Криминология Учебник. Алматы. 2008. 429 с. URL: <http://www.allpravo.ru/library/doc4204p/instrum6815/>*
4. *М.И.Еникеев Юридическая психология. С основами общей и социальной психологи: Учебник для вузов. М.: Норма, 2005. 640 с. URL:<http://www.studfiles.ru/preview/844664/>*
5. *Савченко А., Практичнезначення мотиву злочину: результатунауковогодослідженняURL: <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/204/%D1>*

Яцина М.О.

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ЗАСІБ БОРТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ

Питання безпеки нашої держави сьогодні стоїть як ніколи гостро. Статистична інформація про рівень злочинності в Україні показує, що за 12 місяців 2016 року в Україні було зареєстровано 592 604 кримінальних правопорушення, що на 27 422 більше, ніж у 2015 році. Такі дані вказані в річному звіті про рівень злочинності в країні за 2016 рік, оприлюдненому Генеральною прокуратурою України. Кількість особливо тяжких

злочинів у 2016 році зменшилась у порівнянні з 2015-м на майже 2,5 тис. і склала 19 021, натомість, суттєво зросла кількість тяжких злочинів: з облікованих 177 855 у 2015 році до 213 521 - у 2016 році, що на 35 666 (або на 20%) більше [1].

В таких «невтішних» умовах потрібно переглянути підхід держави до питань боротьби зі злочинністю. Виходом може стати, зокрема, впровадження нових інструментів превенції злочинності на додаток уже існуючим. Одним з таких заходів може бути збільшення ролі громадських інститутів в процесах боротьби зі злочинністю.

Вітчизняні науковці все більше приділяють уваги залученню громадськості до процесів боротьби зі злочинністю. Зокрема, професор В. В. Голина вважає, що участь громадськості у запобіганні злочинності має стати реальністю, а не гаслами. Слід дуже продумано розробити нові форми, методи й техніку для мобілізації і використання у превентивних цілях значних прихованих громадських ресурсів. Ідеологія участі громадськості у запобіганні злочинності формується на засадах як інтелектуальної її підтримки, так і фізичної співучасті в цьому процесі [2, с. 197].

Світова практика показує, що громадськість давно зайняла належне місце у боротьбі зі злочинністю багатьох держав (Європейського Союзу, США, Сполученого Королівства тощо). Це в свою чергу є свідченням того, що держави прагнуть будувати свою політику боротьби зі злочинністю відповідно до світових стандартів, окремі з яких містяться у Керівних вказівках з попередження злочинності, прийнятих Економічною та соціальною Радою ООН у 2002 р. У зазначених Керівних вказівках закріплюються й вихідні принципи, на яких повинна будуватися концепція боротьби зі злочинністю. Зокрема, відповідно до положень п. 9 ч. 3 Керівних вказівок з попередження злочинності 2002 року одним із них є принцип, зміст якого полягає у наступному: «співпраця та партнерство повинні бути невід'ємною частиною ефективного запобігання злочинності; це включає партнерство на рівні міністерств і відомств, суспільних формацій, неурядових організацій, бізнес сектору та приватних осіб. Держави зобов'язуються сприяти встановленню партнерств з неурядовими організаціями, бізнесом, приватним сектором та громадськістю» [3]. В даному випадку необхідно звернути увагу на поняття «партнерства». У Керівних вказівках це поняття розглядається у широкому розумінні, оскільки охоплює міністерства, відомства, бізнес, неурядові утворення тощо.

В Україні публічно-приватне партнерство розглядається насамперед крізь призму економічних правовідносин. Закон України «Про державно-приватне партнерство» надає наступне його визначення: «державно-приватне партнерство – співробітництво між державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, або фізичними особами-підприємцями (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору в порядку, встановленому цим Законом та іншими законодавчими актами, та відповідає ознакам державно-приватного партнерства, визначеним цим Законом» [4]. В цьому ж Законі визначені сфери, в рамках яких може бути застосоване державно-приватне партнерство. Ними є здебільшого сфери інфраструктури та господарської діяльності, це дає підставу говорити, що в Україні державно-приватне партнерство розглядається у досить вузькому значенні та носить здебільшого економічний характер. Поряд з тим, ч. 2 ст. 4 даного Закону говорить, що за рішенням державного партнера державно-приватне партнерство може застосовуватися в інших сферах діяльності, що потенційно може охопити такі сфери як безпека, правопорядок та боротьбу зі злочинністю.

В таких умовах можна розглядати і державно-приватне партнерство як одну з засад, на яких повинна будуватися сфера боротьби зі злочинністю в Україні.

Сьогодні у світі партнерські відносини між державним і приватним секторами, в тому числі поліції і приватної безпеки, розглядаються як такі, що здійснюють синергетичний ефект у боротьбі зі злочинністю. Не зважаючи на те, що і поліція, і приватна безпека діють на цілком різних засадах приватних та публічних інтересів, все ж існують можливості для розширення відносин, які здатні принести користь різним зацікавленим сторонам [5, с. 5].

Зокрема, партнерство розглядалося у Програмі ЄС «Попередження і боротьба зі злочинністю», яка діяла у 2007-2013 рр. Зокрема, стаття 3 Програми визначає цілі, на яких повинна будуватися політика ЄС у боротьбі зі злочинністю. Серед численних цілей Програми п. (а) ч. 2 ст. 3 визначено, що до специфічних цілей Програми належить стимулювати, заохочувати і розвивати горизонтальні методи та інструменти, необхідні для стратегічного попередження і боротьби зі злочинністю і забезпечення безпеки та правопорядку, такі як робота Кримінальної Превентивної Мережі ЄС, публічно-приватних партнерств та інше [6]. В даному ви-

падку чітко говориться про публічно-приватне партнерство як один з методів боротьби зі злочинністю.

Зважаючи на інтенсифікацію відносин України та ЄС, через реалізацію Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, де говориться про співробітництво у боротьбі зі злочинністю та її попередження, наша держава повинна впроваджувати і виконувати світові стандарти з попередження та боротьби зі злочинністю. Відбуватися це, безумовно, повинно і шляхом збільшення ролі громадськості у цих процесах, невід'ємною частиною чого може бути застосування засобу державно-правового партнерства у сфері попередження та боротьби зі злочинністю.

Професор В. В. Голіна пропонує залучення громадськості до процесів боротьби зі злочинністю у двох формах: інтелектуальній та фізичній. В нашому випадку має значення друга форма, оскільки вона може бути найкраще розкрита у рамках публічно-приватного партнерства. Сюди можна віднести: а) громадські організації, функцією яких є вирішення (на рівні громади) суперечок, примирення ворогуючих сторін, медіація та ін.; б) громадські організації, що виконують як інформаційну, так і в основному силову фізичну функцію (патрулювання, «офісний патруль», запобігання ситуативній злочинності і делінквентності тощо); в) громадські організації, що виконують віктимологічні функції (наприклад, La Strada). При цьому, як наголошує професор В. В. Голіна, «головне розумно сполучати громадську ініціативу з дотриманням законності, а тому участь громадськості у запобіганні злочинності має бути законодавчо врегульованою» [7, с. 199].

Узагальнюючи вищенаведене, публічно-приватне партнерство слід розглядати насамперед як метод боротьби зі злочинністю, що являтиме собою форму співробітництва громадськості та держави в особі правоохоронних органів. Можливі форми такого співробітництва стануть основою подальших наукових досліджень цього напрямку.

1. *Звіти про кримінальні правопорушення за 2015 та 2016 рр.* / Генеральна прокуратура України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=112661&libid=100820
2. *Кримінологічна політика як основа розробки теорії і практики запобігання злочинності в Україні* / В. В. Голіна // *Проблеми законності* : зб. наук. праць / відп. ред. В. Я. Тацій. – Харків : Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2016. – Вип. 133. – 192-203 с.
3. *United Nations Standards and Norms in Crime Prevention At your finger tips / UNODC* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.unodc.org/pdf/criminal_justice/UN_standards_and_norms_in_crime_prevention_at_your_fingertips.pdf.

4. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 № 2404-VI / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>
5. *Public-Private Crime Prevention Partnerships* / T. Prenzler, R. Sarre // *Policing and Security in Practice Challenges and Achievements*. – 2012, 227 p.
6. COUNCIL DECISION of 12 February 2007 establishing for the period 2007 to 2013, as part of General Programme on Security and Safeguarding Liberties, the Specific Programme «Prevention of and Fight against Crime» / *Official Journal of the European Union* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32007D0125>
7. Кримінологічна політика України як ресурс у протидії злочинності (реалії і можливості) / В. В. Голіна // *Вісник Національної академії правових наук України : зб. наук. пр. / редкол. : В. Я. Тацій та ін. X. : Право, 2013. – № 2 (73) – 193-201 с.*